

Stockholm 2009-02-19

Begäran om granskning av regeringens agerande kring försök att få del av den statliga krediten för fordonsindustrin.

Den 11 december 2008 presenterade regeringen i sin proposition (2008/09:95) ett krispaket för fordonsindustrin. Den tyngsta delen av paketet är en statlig kreditgaranti för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken om sammanlagt upp till 20 miljarder.

I samband med riksdagsbehandlingen i Finansutskottet uttalade utskottet följande motiv för att bemyndiga regeringen att använda upp till sammanlagt 28 miljarder i krediter och stöd i enlighet med propositionen:

*"Situationen på fordonsmarknaden kräver åtgärder. Kombinationen av långsiktiga satsningar på FoU-verksamhet och omställning till grön teknik med kortsiktiga, snabbverkande insatser för att hjälpa de berörda företagen att överleva under den tid som kan behövas för omstrukturering av verksamheten är lämplig med hänsyn till de behov som finns inom fordonsindustrin."*¹

I motiven inför riksdagens beslut att lämna krediter anges alltså att syftet är att företagen inom fordonsindustrin ska kunna "överleva under den tid som kan behövas för omstrukturering av verksamheten".

Nu är läget för SAAB akut. En affärsplan för rekonstruktion har tagits fram där bland annat de av riksdagen beviljade krediterna finns med som en del. En annan del är att General Motors ska skjuta till pengar som en del i rekonstruktionen. Affärsplanen har kommunicerats med regeringen. SAAB har också ansökt om lån hos Europeiska investeringsbanken. Men näringsminister Maud Olofsson förnekar offentligt både att lån har sökts och att GM är villigt att skjuta till pengar.² Det kan knappast finnas något annat syfte med detta uttalande än att så långt möjligt undvika att behöva verkställa riksdagens beslut. Uttalanden är ägnat åt att försvåra den nödvändiga omstruktureringen av SAAB, inte att ge hjälp för att kunna "överleva under den tid som kan behövas för omstrukturering av verksamheten".

Regeringen ska självfallet inte använda de av riksdagen beviljade krediterna hur som helst. Att det förs förhandlingar kring hur de bäst ska kunna fylla sitt syfte, såsom riksdagen i betänkandet formulerat det, är också naturligt. Men att ansvarig minister

¹ 2008/09:FiU34 sid. 16

² Göteborgsposten 19 februari 2009 sid. 50

genom att fara med osanning söker försvåra eller till och med förhindra att riksdagens beslut ska verkställas är allvarligt. Inte bara ur rent politisk synpunkt där det är de anställda på SAAB och deras familjer som blir de stora förlorarna, utan också ur konstitutionell synpunkt. Ett statsråd och en regering är inte tvingad att använda de anslag och krediter som riksdagen ställer till regeringens förfogande, men att aktivt motarbeta syftet med riksdagens beslut i ärenden som rör krediter till utomstående kan inte vara förenligt med de grundläggande bestämmelserna om riksdagens finansmakt som återfinns i regeringsformens 1 kap. 4§ och i regeringsformens 9 kap. samt i budgetlagen.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens agerande i samband med ovan beskrivna försök att få del av den statliga krediten för fordonsindustrin står i överensstämmelse med regeringsformen och budgetlagen.

Jörgen Hellman